

Fænomenet Hillary

Martin Krasnik

Carl Bernstein og Michael Ehrenreich er på banen med to nye biografier, der ligger fint i forlængelse af hinanden: Bernsteins stopper brat i 1999, men Ehrenreich fortsætter, hvor Bernstein slap, med at vise, at Hillary for alvor trådte i karakter som konservativ, da hun blev senator i New York

Carl Bernstein: **Hillary Rodham Clinton**. TV2 Forlag 2007, 870 sider.
Michael Ehrenreich: **Hillary. En amerikansk historie**. Gyldendal, København 2007, 295 sider.

Når man skriver en biografi på 870 sider, som graver dybt i et menneskes liv, bliver man næsten nødt til at tage en freudiansk tilgang. Så det gør Carl Bernstein.

I den første del af hans murstensbiografi om Hillary Clinton er hovedpersonen derfor Hugh Ellsworth Rodham.

Han blev født i 1911 i Scranton, Pennsylvania, som søn af engelske immigranter, der nedstammede fra walisiske kulminearbejdere. Han fik sin collegegrad midt i den Store Depression og begyndte at sælge gardiner som rejsende handelsmand. I

1937 mødte han Dorothy Emma Howell, de giftede sig i 1942, og efter krigen begyndte han at tjene godt på at lave tekstiler i Chicago. De fik børnene Hillary (født 1947), Hugh (født 1950) og Tony (født 1954) og bosatte sig i en fin forstad til Chicago. Hugh Rodham støttede trofast Barry Goldwaters forsøg på at blive præsident i 1964 og forblev en loyal konservativ republikaner sidenhen.

Påvirkningen fra far

På trods af sin succes var han ifølge Carl Bernstein en tvær og bitter mand, der aldrig lod sine børn i fred: Han hundsede dem rundt i huset, roste dem aldrig for deres arbejde og afstraffede sønnerne fysisk. Man fornemmer klart en mand, der

LITTERATUR

led af en livslang depression, som formørkede både huset, familien og ægteskabet med en kvinde, som han rutinemæssigt latterliggjorde og ydmygede.

Hvordan reagerer den førstefødte pige så på det? Hvordan præger han datterens vej fra en konservativ Chicago-forstad til et stærkt politiseret universitetscampus under Vietnamkrigen til at blive den unge Bill Clintons aktive hustru i guvernørboligen i Arkansas og Det Hvide Hus, til senator i New York – til præsidentkandidat i 2008?

Carl Bernstein er den mindre kendte del af makkerskabet Woodward & Bernstein, der afslørede Watergate-skandalen, som førte til Richard Nixons fald.

Denne biografi, som han angiveligt har arbejdet på i otte år, er tro mod den angelsaksiske tradition, hvor alt er researchet ned til mindste detalje, hvor man minutiøst viser, hvor meget man ved, hvor mange man har talt med, og hvordan vejret var, da Hillary holdt dén og dén tale. Det kræver naturligvis, at man skriver godt, og det gør Bernstein heldigvis, selvom oversættelsen til dansk sine steder er noget slingrende.

Og ja – farmand påvirkede Hillary stærkt: Blandingen af arbejderens konservatisme og sociale bevidsthed, kombinationen af konstant kritik og enorme forventninger, og det evige dårlige humør. Resultat: Hillary Rodham Clinton – en socialkonser-

vativ politiker med vanvittige, skyhøje ambitioner – som mildt sagt ikke forekommer at være en grinebidder.

Ægteskabet med Bill

Dét indtryk er ikke nyt, selvom der er nye dybder i beskrivelsen af, hvor anstrengende, Hillarys far var.

Meget nyt er der heller ikke i afsløringerne af Hillarys ægteskab med Bill, som jo er dét fænomen, de amerikanske medier først sætter luppen på, når der kommer nye udgivelser i landets omsiggribende Hillary-studier. Clinton-ægteskabet er blevet beskrevet så detaljeret, at det må være næsten ulideligt for en amerikansk journalist at kaste sig ud i det igen.

Men vi får at vide, at Hillary i mange år kæmpede med Bills liderlighed, og at hans utroskab allerede begyndte, da de var kærester – fx med en velhavende fraskilt kvinde i Arkansas, som han senere var ved at forlade Hillary for. Bill var – som Hillary åbenbart har sagt til en veninde, som Bernstein bruger flittigt i bogen – “hinsides min kontrol, når det gælder kvinder.”

Netop det betød, at Hillary brugte to år på at overveje, om hun kunne gifte sig med ham. Bernstein skriver også, at hun håbede, at præsident-skabet ville sætte en grænse for, hvor meget han kunne kaste sig i grams, og at Bill løj for hende igen og igen. Ifølge Carl Bernstein løj han pri-

mært om Monica Lewinsky, fordi han ikke turde fortælle Hillary sandheden. Den slags bidrager til billedet af en kvinde, hvis loyalitet mod sin mand synes at kunne bære et helt umenneskeligt pres – eller som hun selv har formuleret det: “Der er værre ting i verden end utroskab.”

Hvad fortæller disse detaljer så om Hillary Clinton? At hun er et udholdende menneske, at hun kan tilgive sine nærmeste alt, at hun sætter magt og karriere over følelser? Eller at hun elsker sin mand meget højt? Det ved vi ikke meget om, og det gør Carl Bernstein heller ikke, men han har selv erfaringen med offentliggørelsen af stærkt private detaljer: Hans kone, forfatteren Nora Ephron, udgav en skrækkelig roman om deres kaotiske ægteskab og Carls utroskab.

Også Bernstein taler om, hvad der mon er den ‘sande Hillary’, men sagen er, at intet menneske er blevet undersøgt så detaljeret som netop hende. Om ikke andet, bidrager detaljerne om hendes ægteskab til et billede af en kvinde, der kan stå lidt af hvert igennem – og komme videre. En række af de store bommerter i Bill Clintons regeringstid kan henregnes til Hillarys beslutninger – forkerte politiske udnævnelser, utilstrækkelige medarbejdere, balladen om Det Hvide Hus’ rejse-kontor, Whitewater, et unødvendigt fjendskab med vigtige Kongres-medlemmer – og ikke mindst forsøget på at indføre en sundhedsreform.

Hillarycare

Historien om ‘Hillarycare’ er også fortalt før, men Bernstein leverer endvidere et par psykologiske betragtninger: Hillary var ude af stand til at tage mod kritik fra medlemmer af regeringen, der hurtigt indså, at hun gik alt for vidt i sin plan, at den ville blive for dyr, og at der ikke var nok politisk støtte.

Hun behandlede kritikerne som sine fjender, og Bernstein forklarer, hvorfor Bill da ikke gik i rette med sin kone, før det hele brændte sammen om hendes store plan: Han turde ikke på grund af samtidige artikler om, at han som guvernør i Arkansas havde brugt statens militærpoliti til at samle kvinder op.

Mest interessant er det at se, hvordan Hillarys konservatisme og sociale bevidsthed flød sammen i forsøget på at skabe en sundhedsreform. Bernstein får meget klart afvist alle forestillinger om, at Hillary er et resultat af 1960’ernes feminisme og revolutionære venstrefløj. Hendes fars konservatisme og religiøse tro stikker dybt i hende, og Bernstein forklarer, at Hillary i flere år deltog i en gruppe for troende kvinder – bl.a. sammen med Susan Baker, der er gift med den tidligere udenrigsminister James Baker.

Beskrivelserne af hendes religiøsitet lyder engang imellem, som er der tale om en genfødt kristen af texansk tilsnit; fx når man læser, at hendes tro ‘grænser til en messias-

LITTERATUR

agtig selvopfattelse' og et krav om 'absolut loyalitet'.

Den konservative Hillary

Faktisk er hendes konservatisme og religiøsitet det vigtigste korrektiv i forhold til den i USA så udbredte opfattelse af Hillary. Carl Bernsteins bog stopper ret brat i 1999, og hendes tid som senator for New York får kun få sider med på vejen.

Det er ellers hér, den konservative Hillary Clinton træder tydeligt frem, og det viser Michael Ehrenreich meget fint i sin biografi om fænomenet Hillary. Her lagde hun grunden til den *Mission Statement*, der forklarer, hvad hun vil arbejde for som USA's præsident: En ny finanspolitisk ansvarlighed, mindre inflation og kriminalitet, en lavere rente og mere produktivitet. Ikke just venstreorienterede mærkesager.

Som senator stemte hun for et forbud mod flagbrænding, imod volde-lige computerspil, for at styrke nationalgarden, for subsidier til New Yorks landmænd, imod lukninger af militære anlæg osv. Hun er faktisk ikke rykket til venstre i et eneste politisk spørgsmål. Som senator lufte-de hun konstant sit medlemskab af Senatets militærkomité, og hun har allieret sig med flere af de konservative kongresmedlemmer, der gik direkte efter hende og Bill under Lewinsky-sagen.

Og så stemte hun jo for Irak-krigen, og hun har været meget uvillig

til at indrømme, at det var en fejl. Bernstein viser indirekte, hvordan hun op gennem 1990'erne flyttede sig fra at være det, man kunne kalde en 'selvsikker multilateralist' til at være mere skeptisk over for muligheden for at samle brede alliancer i væbnet konflikt.

Hun sad i Det hvide Hus under krisen i Bosnien, hvor amerikanerne var meget tilbageholdne. I 1999, under Kosovo-krisen, gik USA forrest, sammen med briterne, på trods af en udbredt europæisk skepsis mod et angreb på Serbien.

Bill og Hillary blev stadig mere kritiske i forhold til Frankrig og Ruslands motiver, og der er ingen tvivl om, at hun er blevet en sikkerhedspolitisk høg, og det er ikke blot for at lukke munden på republikanske kritikere. Da hun for nylig stemte for en resolution, der stempler Irans Revolutionære Garde som en terrororganisation, indledte hun en heftig sikkerhedspolitisk diskussion i sit parti.

Systemets kvinde?

De to biografier ligger fint i forlængelse af hinanden, især hvis man gerne vil vide alt om, hvad Hillary nogensinde har sagt, skrevet og gjort. Vil man blot have et overskueligt og mere up-to-date-portræt, der både inkluderer det politiske og personlige, kan man sagtens nøjes med Michael Ehrenreichs bog.

Men hvordan forholder de to

bøger sig til den udbredte holdning, at Hillary Clinton er en systemets kvinde, en magtbegærlig politiker, der ikke skyr nogen midler for at opnår det, hun ønsker?

Den sidste påstand kan man hurtigt affeje: Ikke en eneste af de andre kandidater bliver anklaget for at være særlig magtbegærlig, kølig eller kynisk. Det *kunne* måske skyldes, at kvindelige politikere på dette niveau af politisk kamp underlægges andre standarder end mænd?

Mere interessant er det at få beskrevet, hvor meget kynisme og målrettethed, det faktisk kræver at være politiker i dén klasse. Graden af penge og manipulation i det spil kræver naturligvis, at man ikke distraheres af en alt for høj grad af empati. Til gengæld er det også sikkert, at denne udholdenhed kræver noget andet end blot begær efter

magt: Ideologi for eksempel. Og her tegner der sig efterhånden et billede af en kvinde, der står så solidt i midten af amerikansk politik, at hun ikke lader sig rokke meget. Det betyder også, at hun ikke vifter om sig med store planer om et nyt USA a la *New Deal* eller *Great Society*, selvom det nok kunne være det, landet har brug for.

Der er ingen tvivl om, at Hillary Clinton mener, hun kan gøre både Amerika og verden til et bedre sted – ja at hun kan gøre det bedre end nogen andre. Og hvor dén overbevisning virkelig kommer fra – det finder man ikke ud af ved at læse nogen biografier.

Martin Krasnik er journalist på Weekendavisen.